

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
“ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ”
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ – ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

**ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ
ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ**

:

Σπουδάστρια: Δήμητρα Οικονόμου

*Μάθημα : Χωρικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις της
ανάπτυξης και του σχεδιασμού*

Διδάσκοντες: Ελίζα Παναγιωτάτου, Κωνσταντίνα Βαλεριάνου

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	3
2. Έννοια και μορφές συμμετοχής	3
3. Θεσμικό πλαίσιο	5
4. Παράδειγμα: Το έργο στο Ελληνικό	7
4.1 Ιστορική εξέλιξη περιοχής.....	8
4.2 Σχέδιο Ελληνικού	9
4.3 Ανησυχίες & διεκδικήσεις κατοίκων	10
5. Επίλογος	14
6. Βιβλιογραφία	15

1. Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της συμμετοχής του κοινού στο σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων που αφορούν τον χώρο. Ο συμμετοχικός σχεδιασμός αναδύθηκε ως αποτέλεσμα της αναγνώρισης προβλημάτων του χωρικού σχεδιασμού «εκ των άνω». Έθεσε ως στόχο τη συμμετοχή των κοινωνικά και οικονομικά περιθωριοποιημένων πληθυσμών στη λήψη αποφάσεων για παρεμβάσεις που τους επηρεάζουν άμεσα. Ωστόσο, η συνεργασία διαφορετικών ομάδων ανθρώπων, με διαφορετικά συμφέροντα και διαφορετικές απόψεις αποτελεί μια σημαντικά περίπλοκη διαδικασία. Παρά την αναγνώριση της ανάγκης ενός σχεδιασμού «από τα κάτω προς τα πάνω», η αξιοποίηση και η εφαρμογή των συμμετοχικών διαδικασιών αποτελεί μια πρόκληση, η οποία όμως φαίνεται να μην μπορεί να υλοποιηθεί.

Στο πλαίσιο της κατανόησης του ουσιαστικού συμμετοχικού σχεδιασμού επιχειρείται η διερεύνηση μιας σειράς θεωρητικού επιπέδου ερωτημάτων. Συγκεκριμένα, μελετώνται τα παρακάτω:

- *Τι εννοείται με τον όρο συμμετοχή?*
- *Γιατί είναι απαραίτητη η συμμετοχή του κοινού στο σχεδιασμό του χώρου?*
- *Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο υποστηρίζει τον συμμετοχικό σχεδιασμό?*
- *Τι πρέπει να έχει η συμμετοχή για να έχει ουσιαστικά αποτελέσματα?*
- *Η ανάπτυξη της τεχνολογίας και η αύξηση της πρόσβασης του κοινού στην πληροφορία και την ενημέρωση έχει επηρεάσει τη συμμετοχή του?*

2. Έννοια και μορφές συμμετοχής

Αρχικά, με τον όρο συμμετοχή εννοείται η εμπλοκή του κοινού και ομάδων συμφερόντων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων (ομάδες ή μεμονωμένοι πολίτες, φορείς, ομάδες συμφερόντων, μη κυβερνητικές οργανώσεις κ.λπ.), με σκοπό να επηρεάσουν μια απόφαση ή την ίδια τη διαδικασία λήψης αποφάσεων (Zwirner και Berger , 2008).

Η εφαρμογή συμμετοχικών διαδικασιών στον σχεδιασμό του χώρου είναι απαραίτητη για να είναι ο σχεδιασμός αποτελεσματικός. Η συλλογή πληροφοριών από τους ίδιους τους κατοίκους, η κατανόηση διαφορετικών απόψεων από διαφορετικά άτομα και ομάδες ατόμων, οι οποίοι γνωρίζουν την περιοχή τους καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον, αποτελεί σημαντικό βήμα αρχικά για την κατανόηση του τόπου και τις ανάγκες του. Όσο καλύτερη είναι η σωστή κατανόηση των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών του και όσο πιο ουσιαστική είναι η συνεργασία με τους

κατοίκους, τόσο πιο αποτελεσματικός είναι ο σχεδιασμός. Η ουσιαστική συνεργασία των κατοίκων με τους εμπλεκόμενους φορείς αποτελεί στοιχείο διαφάνειας του συστήματος σε όλα τα στάδια λήψης αποφάσεων. Επιπλέον, αποφεύγονται οι συγκρούσεις και η ανάπτυξη δράσεων κατά των φορέων που αποτελούν εμπόδιο στην ευημερία μιας κοινωνίας. Η αφύπνιση του ενδιαφέροντος για τα κοινά που αναδύεται από τις συμμετοχικές διαδικασίες δίνει στο κοινό έναν ενεργό ρόλο στην κοινωνία, θέτοντας τα θεμέλια για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

Μορφές συμμετοχής

Οι συμμετοχικές διαδικασίες στη χώρα μας δεν αποτελούν διαδικασίες μιας ουσιαστικής συμμετοχής. Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η διαφορά ανάμεσα στην ουσιαστική συμμετοχή από μια «συμβολική», γίνεται μια αναφορά στη συνέχεια στις μορφές συμμετοχής που συναντώνται, όπως διατυπώθηκαν από τον Sherry R. Arnstein (A Ladder Of Citizen Participation, 1969).

Ειδικότερα, ο Arnstein παραθέτει τις μορφές συμμετοχής σαν σκαλοπάτια τα οποία ξεκινούν από μια κοινωνία αμέτοχη σε όσα συμβαίνουν και καταλήγουν στην κορυφή, όπου βρίσκεται η ενεργός συμμετοχή και μια κοινωνία «δραστήρια». Διαχωρίζει τα επίπεδα ανάλογα με τον βαθμό και τη δύναμή της.

Πηγή: Arnstein ladder, 1969 (Μετάφραση: Ιδία)

Σύμφωνα με στο παραπάνω σχήμα, τα στάδια της συμμετοχικότητας είναι τα εξής:

1. **Χειραγώγηση.** Αντιπροσωπεύει μια κοινωνία αμέτοχη, όπου οι φορείς του σχεδιασμού μπορούν να αποφασίζουν και να χρησιμοποιούν μέσα για να επηρεάσουν τη γνώμη του κοινού προς τις κατευθύνσεις που επιθυμούν.
2. **Θεραπεία.** Οι πολίτες αντιμετωπίζονται ως μια ομάδα η οποία χρήσει θεραπείας «group therapy», οι οποίοι χειραγωγούνται ώστε να αποδεχθούν τη λύση που προωθείται και να «γιατρευτούν».
3. **Πληροφόρηση.** Αφορά την ενημέρωση των πολιτών για τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις τους ως μέλη της κοινωνίας. Ωστόσο, η κατάσταση αυτή δίνει περισσότερο μια ψευδαίσθηση συμμετοχής, καθώς δεν υπάρχει διαδραστικότητα με περιθώρια ανταλλαγής απόψεων και πληροφορίας.
4. **Συμβουλή.** Αποτελεί ένα σημαντικό βήμα. Επιτρέπεται η έκφραση προτάσεων από τους πολίτες και η συμμετοχή τους. Όμως, παραμένει συμβουλευτική, καθώς δεν εξασφαλίζεται η εξέταση των προτάσεων.
5. **Τοποθέτηση.** Πολίτες τοποθετούνται σε επιτροπές, συμμετέχοντας ενεργά στη λήψη αποφάσεων.
6. **Συνεργασία.** Υπάρχει συνεργασία μεταξύ των πολιτικών, των πολεοδόμων και των πολιτών για τη λήψη αποφάσεων με τη μέγιστη δυνατή ομοφωνία.
7. **Μερικός Έλεγχος.** Έλεγχος μερικών τομέων από τους ίδιους τους πολίτες.
8. **Πλήρης Έλεγχος.** Ο πλήρης έλεγχος περνά στα χέρια των πολιτών.

Η συμμετοχή λοιπόν σήμερα συναντάται κυρίως ως πληροφόρηση των πολιτών σχετικά με τα σχεδιαζόμενα έργα που πρόκειται να πραγματοποιηθούν. Ωστόσο, η μορφή αυτή της συμμετοχής, η οποία στη βιβλιογραφία συναντάται με τον όρο «ψευδοσυμμετοχή» (Χριστοφιλόπουλος, 1987) απέχει πολλά και σημαντικά βήματα από μια ουσιαστική εμπλοκή των πολιτών στις διαδικασίες σχεδιασμού.

Το ερώτημα που τίθεται σε αυτό το σημείο είναι αν το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο προάγει ή υποβιβάζει την ουσιαστική συμμετοχή.

3. Θεσμικό πλαίσιο

Στην Ελλάδα ο πρώτος νόμος που αναφέρει την ανάμιξη των πολιτών στις διαδικασίες σχεδιασμού είναι το Ν.Δ της 17-07-1923: «Περί σχεδίων πόλεων...». Συγκεκριμένα, σύμφωνα με αυτόν το νόμο επιβάλλεται η δημοσιότητα της πολεοδομικής μελέτης, ενώ ταυτόχρονα ικανοποιείται το δικαίωμα του πολίτη να πληροφορείται για τα προτεινόμενα σχέδια. Ωστόσο, δεν αναφέρεται η δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών και εκπόνησης διαλόγου για την έκφραση διάφορων

απόψεων. Με λίγα λόγια η «συμμετοχή» των πολιτών περιορίζεται στην απλή πληροφόρησή τους και στην αποδοχή ή μη (με τη μορφή ενστάσεων) των αποφάσεων. Στο ίδιο περίπου πλαίσιο κινείται και ο Ν. 947/79 «Περί οικιστικών περιοχών», ο οποίος θεσμοθέτησε ένα νέο σύστημα σχεδιασμού και ειδικότερα τη Γενική Πολεοδομική Μελέτη και την Πολεοδομική Μελέτη. Το επίπεδο της συμμετοχής παραμένει το ίδιο καθώς περιορίζεται στην απλά ενημέρωση των πολιτών για την προτεινόμενη πολεοδομική μελέτη και την υποβολή ενστάσεων.

Στον **Ν. 1337/1983** «Για την επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων κλπ...», εκτός από την ενημέρωση των πολιτών, αναφέρεται η δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών σε ανοιχτές συγκεντρώσεις με σκοπό τη σύνταξη του νέου πολεοδομικού σχεδίου. Φαίνεται ότι ο νόμος αυτός περιέχει ένα μεγαλύτερο βαθμό ανάμιξης των πολιτών στη διαδικασία του σχεδιασμού. Ωστόσο δεν αναφέρεται αν αυτές οι συγκεντρώσεις θα περιλάμβαναν μονόδρομη πληροφόρηση των σχεδίων ή αν θα υπήρχε και η δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων, και αν υπήρχε τι επιρροή θα είχε. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 30, θεσμοθετείται η σύσταση από τους κατοίκους της γειτονιάς και με ευθύνη του Δήμου, η Πολεοδομική Επιτροπή της Γειτονιάς (ΠΕΓ). Η ΠΕΓ μπορεί να φέρει γνώμη και προτάσεις σχετικά με όλα τα πολεοδομικά και λειτουργικά προβλήματα της γειτονιάς και ειδικότερα σχετικά με τις τροποποιήσεις και τη εφαρμογή των πολεοδομικών γενικά διατάξεων, τον καθορισμό χρήσεων γης, τον χαρακτηρισμό και τους κανόνες πεζοδρόμων, τον καθορισμό θέσεων κτιρίων ή χώρων στάθμευσης οχημάτων, θέσεων κτιρίων ειδικών και κοινωφελών χρήσεων, τη συντήρηση και χρήση παραδοσιακών κτιρίων, την απομάκρυνση ή απαγόρευση χρήσεων που προκαλούν προβλήματα περιβάλλοντος. Αυτός ο τύπος συμμετοχής ενίσχυσε τις λαϊκές συγκεντρώσεις στις γειτονιές και τη δημιουργία επιτροπών για συγκεκριμένα προβλήματα σε επίπεδο γειτονιάς. Ωστόσο, οι ΟΤΑ δεν ανταποκρίθηκαν στον θεσμό αυτό εκτός από ελάχιστους Δήμους.

Στο νόμο **Ν. 4269/2014** «Χωροταξική και Πολεοδομική Μεταρρύθμιση-Βιώσιμη Ανάπτυξη» και εν συνεχεία στο **Ν.4447/2016** «Χωρικός Σχεδιασμός-Βιώσιμη Ανάπτυξη και άλλες διατάξεις», παρατηρείται ένας «περιορισμός» στην ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα Χωροταξικά και Πολεοδομικά θέματα. Συγκεκριμένα, για την εφαρμογή των Πολεοδομικών Σχεδίων Εφαρμογής δίνεται ένας αρκετά περιορισμένος χρόνος διαβούλευσης (20 ημέρες) όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να λάβουν γνώση των στοιχείων και να υποβάλουν εγγράφως στον οικείο Δήμο τυχόν ενστάσεις τους, τις οποίες ο Δήμος οφείλει να εξετάσει εντός δεκαπέντε (15) εργασίμων ημερών από τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας. Εφόσον, μετά την εξέταση των ενστάσεων, προκύπτει ανάγκη τροποποίησης των Ρυμοτομικών Σχεδίων, αυτά

αναρτώνται εκ νέου για δέκα (10) εργάσιμες ημέρες προς ενημέρωση του κοινού. Μετά την άπρακτη πάροδο των ως άνω προθεσμιών, τα Ρυμοτομικά Σχέδια προωθούνται προς έγκριση. Είναι εμφανές ότι οι 20 ημέρες δεν επαρκούν για την σωστή πληροφόρηση και αξιολόγηση των προτάσεων από το κοινό.

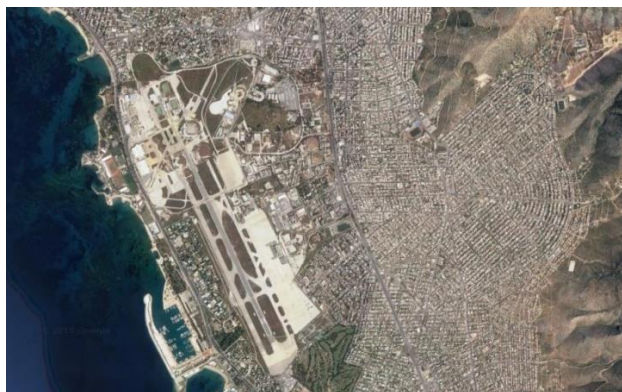
Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι στον Ν.4269/2014 αναφέρεται μια **καινοτομία** ως προς την πληροφόρηση. Συγκεκριμένα, στο μέρος Α4, άρθρο 11, θεσμοθετείται η **ψηφιοποίηση και ηλεκτρονική καταγραφή των θεσμικών γραμμών, πληροφοριών, όρων και χρήσεων γης**. Ως θεσμικές γραμμές νοείται το σύνολο των γεωχωρικών δεδομένων της χώρας, τα οποία επηρεάζουν το ισχύον καθεστώς ιδιοκτησίας, δόμησης, εκμετάλλευσης ή και προστασίας της ακίνητης περιουσίας. Οι γεωχωρικές βάσεις δεδομένων επιτρέπουν τη συλλογή, αποθήκευση, διαχείριση, επεξεργασία, ανάλυση και παρουσίαση κάθε μορφής πληροφορίας που αφορά στο γεωγραφικό χώρο. Τέτοιου είδους εφαρμογές επιτρέπουν σε ένα ευρύ κοινό να αντλεί πληροφορίες για την εκάστοτε περιοχή ενδιαφέροντος.

Με τον τρόπο αυτό, ο σχεδιασμός τείνει να γίνει περισσότερο διαδραστικός, επιδιώκοντας να συμβαδίσει με τις ταχύτατες μεταβολές του σύγχρονου περιβάλλοντος και να ανταποκριθεί στο διεπιστημονικό του χαρακτήρα. Η αμφίδρομη ανταλλαγή πληροφοριών με τη χρήση της τεχνολογίας συμβάλει στην απόκτηση μιας πιο σφαιρικής γνώσης για την περιοχή μελέτης.

Παρόλο που στην πράξη η εφαρμογή του συγκεκριμένου συστήματος κινείται με αργούς ρυθμούς, δεν παύει να αποτελεί μια πρόοδο στη ροή της πληροφορίας ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα του σχεδιασμού.

4. Παράδειγμα: Το έργο στο Ελληνικό

Ως παράδειγμα για την ύπαρξη ή μη συμμετοχής μελετάται το έργο μητροπολιτικής εμβέλειας που σχεδιάζεται στο Δήμο Ελληνικού - Αργυρούπολης.

Χάρτης Δήμου Ελληνικού

4.1 Ιστορική εξέλιξη περιοχής

Η λειτουργία του αεροδρομίου επί δεκαετίες συνέβαλε στην ανάπτυξη της περιοχής ως προορισμό για χιλιάδες Έλληνες και ξένους επισκέπτες. Ως αποτέλεσμα, υπήρχε μεγάλη συγκέντρωση σημαντικών δραστηριοτήτων στην ευρύτερη περιοχή γύρω από το αεροδρόμιο. Ταυτόχρονα, η προνομιακή γεωγραφική θέση της περιοχής, ανάμεσα στον Υμηττό και τις ακτές του Σαρωνικού αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα προσέλκυσης ενδιαφέροντος για την περαιτέρω αξιοποίηση της. Κατόπιν πολυετών συζητήσεων και καθυστερήσεων, το 1995 πραγματοποιείται η κύρωση της σύμβασης για τη μεταφορά του αεροδρομίου στα Σπάτα (Ν. 2338/1995).

Φωτογραφία πρώην αερολιμένα Ελληνικού
Πηγή: www.nou-rou.gr

Με την ανάληψη των Ολυμπιακών αγώνων το 2004, χωροθετήθηκαν στον χώρο σημαντικές αθλητικές εγκαταστάσεις. Στη συνέχεια, με τον Ν.3894/2010 ψηφίστηκε η επίσπευση των αποκρατικοποιήσεων και η εκποίηση δημόσιας ακίνητης περιουσίας, με προτεραιότητα την έκταση του Ελληνικού. Κατέπτεκταση αυτού θεσπίστηκε ο Ν. 4062/2012, ο οποίος ανέφερε αποκλειστικά την αξιοποίηση του πρώην χώρου του αεροδρομίου. Τον Μάρτιο του 2014 επιλέγεται η Lamda Development ως αγοραστής από το ΤΑΙΠΕΔ και τον Νοέμβριο του ίδιου έτους υπογράφεται η αρχική σύμβαση. Κατόπιν επαναδιαπραγματεύσεων για το περιεχόμενο της σύμβασης κυρώνεται τον Σεπτέμβριο του 2016 η τροποποιητική σύμβαση, Τέλος, τον Μάρτιο του 2018 εγκρίνεται το Σχέδιο Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης (Σ.Ο.Α) με Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 35 Α.Α. Π/2018).

4.2 Σχέδιο Ελληνικού

Σύμφωνα με τα σχέδια που πρόκειται να υλοποιηθούν, η εταιρεία Lamda Development, η οποία θα αναλάβει την επένδυση, αποκτά στο Ελληνικό δικαιώματα επιφάνειας για 99 έτη, γεγονός που κυρώνει την ιδιωτικοποίησή του. Επιπλέον, σύμφωνα με τη σύμβαση, ανάμεσα στα σχέδια, είναι και η δημιουργία μιας ιδιωτικής πόλης 27000 κατοίκων (σχέδιο Foster), η κατασκευή εμπορικών κέντρων, καζίνο, κτίρια εκπαίδευσης και πολιτισμού.

Πηγή: <https://thehellinikon.com>, ίδια επεξεργασία

Εικόνες από τα προωθούμενα σχέδια για το Ελληνικό

Πηγή: <https://thehellinikon.com>

4.3 Ανησυχίες & διεκδικήσεις κατοίκων

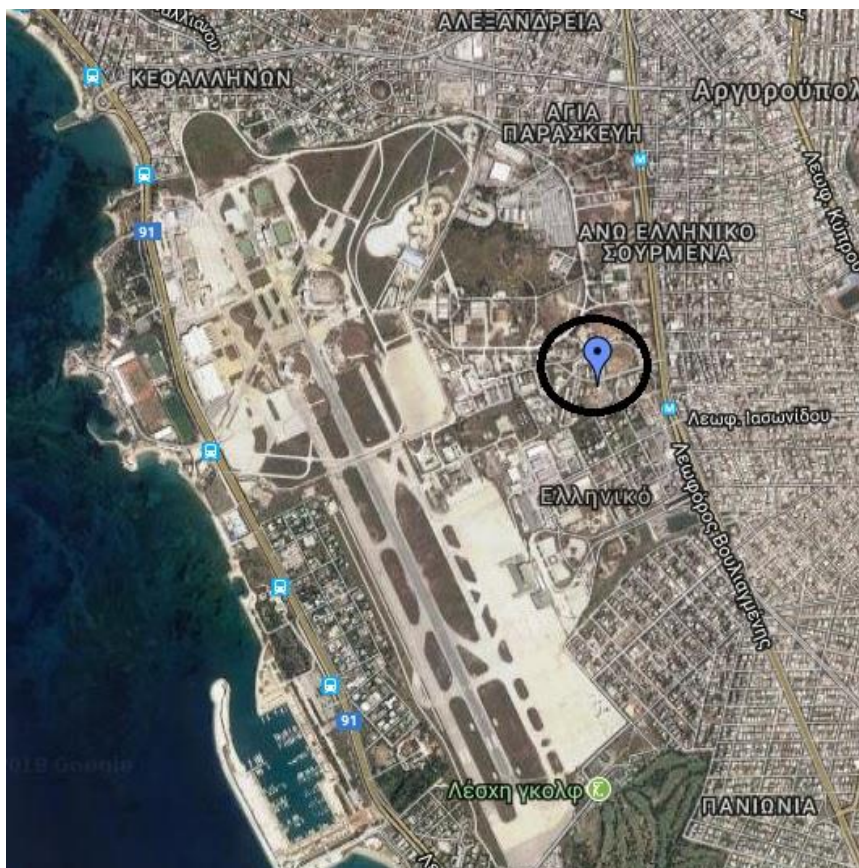
Το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετώπιζε η περιοχή παλαιότερα ήταν η ρύπανση και ο θόρυβος που προκαλούσε η ύπαρξη του αεροδρομίου. Η απόφαση για τη μεταφορά του στα Σπάτα και ταυτόχρονα η απελευθέρωση μίας έκτασης 6.263 στρεμμάτων εντός του πυκνοδομημένου αστικού ιστού δημιούργησε προσδοκίες, οραματισμούς και διεκδικήσεις για τη δημιουργία ενός μητροπολιτικού πάρκου το οποίο θα συνέβαλε στην βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Ωστόσο, η αποκάλυψη των σχεδίων για την αξιοποίηση της έκτασης ύστερα από έτη καθυστερήσεων, διαφορετικών κυβερνήσεων και αναθέσεων για το έργο, ήρθε σε σύγκρουση με τις επιθυμίες των κατοίκων που οραματίζονταν έναν χώρο «πράσινο» και κυρίως δημόσιο.

Οι κάτοικοι όχι μόνο του Ελληνικού, αλλά όσοι ήταν αντίθετοι στα σχέδια που προωθούνταν για την περιοχή, συσπειρώθηκαν σε κινήματα και οργάνωσαν δράσεις για να μπορέσουν να ακουστούν. Κάποια από αυτά τα κινήματα συνεχίζουν τις δράσεις τους και σήμερα, όπως είναι η «Κοινή Επιτροπή Αγώνα για το Ελληνικό» και η «Πρωτοβουλία Πολιτών κατά της Υφαρπαγής της Δημόσιας Περιουσίας». Η κύρια αντίθεση αυτών των κινήματων, σύμφωνα με τις δημοσιεύσεις τους σε ιστοσελίδες, είναι ότι η εταιρεία η οποία θα αναλάβει την επένδυση αποκτά στο Ελληνικό δικαιώματα επιφάνειας για 99 έτη, γεγονός που κυρώνει την ιδιωτικοποίησή του. Επιπλέον, η ιδιωτική πόλη των 27000 κατοίκων (σχέδιο Foster) και η κατασκευή εμπορικών κέντρων, καζίνο, κτίρια εκπαίδευσης και πολιτισμού, εντός της έκτασης του Ελληνικού ενδέχεται να δημιουργήσουν μια κοινωνία εσωστρεφή εντός του χώρου του Ελληνικού, ενώ παράλληλα θέτουν σε κίνδυνο τις επιχειρήσεις, που βρίσκονται εκτός ορίων του πρώην αεροδρομίου.

Πηγή: Τότσικας Π, «Η μάταιη θυσία του Ελληνικού», 2017

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το μέλλον των εγκαταστάσεων που υφίστανται στην έκταση του Ελληνικού και τα οποία λειτουργούν και ως σήμερα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το Μητροπολιτικό Κοινωνικό Ιατρείο Ελληνικού. Το συγκεκριμένο ιατρείο αποτελεί μια αλληλέγγυα, πλήρως εθελοντική, δομή που προσφέρει πρωτοβάθμια ιατροφαρμακευτική φροντίδα σε ανασφάλιστους, άπορους και άνεργους πολίτες. Βρίσκεται εντός της πρώην Αμερικανικής βάσης, όπως φαίνεται στον παρακάτω χάρτη.

Πηγή: Google maps

Όπως αναγράφεται στην ιστοσελίδα του (<http://www.mkielliniku.org>), η προτεινόμενη αξιοποίηση του Ελληνικού θα έχει ως αποτέλεσμα την μετεγκατάσταση πλήθους δημόσιων υπηρεσιών όπως το μεγαλύτερο αμαξοστάσιο της ΕΘΕΛ, την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία, το Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, το ΚΤΕΟ Ελληνικού, τις δομές και υπηρεσίες του Δήμου Ελληνικού-Αργυρούπολης, Πολιτιστικούς Συλλόγους, Αθλητικές ομοσπονδίες και Ολυμπιακές ομάδες που κάνουν χρήση των εγκαταστάσεων στον Άγιο Κοσμά, το Κρατικό Εργοστάσιο Αεροσκαφών, την Τροχαία και Πυροσβεστική Ελληνικού και άλλες και φυσικά το ιατρείο με ένα τεράστιο συνολικό κόστος μετεγκατάστασης, γεγονός που θέτει σε κίνδυνο την μετέπειτα λειτουργία τους. Το Μητροπολιτικό Κοινωνικό Ιατρείο Ελληνικού, υποστηρίζει τη δημιουργία ενός

Μητροπολιτικού Πάρκου σε όλη την έκταση του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού, πνεύμονα πρασίνου, πάρκου αναψυχής, πολιτισμού και αθλητισμού για την καλύτερη ψυχική και σωματική υγεία των κατοίκων της πρωτεύουσας. Όπως αναφέρουν «Πρόκειται να δημιουργήσουν ένα πολυτελές καταφύγιο των μεγιστάνων του πλούτου».

Όπως υποστηρίζει εκπρόσωπος του ιατρείου, **όχι μόνο δεν ρωτήθηκαν για την επιθυμία τους σχετικά με την έκταση του Ελληνικού, αλλά ποτέ δεν υπήρχε πλήρης ενημέρωση για τα σχέδια που προωθούνταν.** Επιπλέον, δεν υπήρχε καμία μέριμνα από τους αρμόδιους φορείς για το μέλλον της εγκατάστασης. Αντίθετα, έλαβαν μια επιστολή όπου ενημερώνονταν για την τελική ημερομηνία, που έπρεπε να εγκαταλείψουν το ιατρείο.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΕ
Έδρα: Πρώην Αεροδρόμιο Ελληνικού, 16777, Ελληνικό | T +30 210 9820214 | F +30 210 9820215 | W www.hellinik
Γραφεία: Μητροπόλεως 5, 10557 Αθήνα

Αρ. πρωτ.: 383
Αθήνα, 30-05-2018

Προς: Μητροπολιτικό Κοινωνικό Ιατρείο Ελληνικού

Θέμα: Μετεγκατάσταση Υπηρεσιών από την έκταση του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού – Αγίου Κοσμά.

Όπως γνωρίζετε, σύμφωνα με την από 14.11.2014 Σύμβαση Αγοραπωλησίας Μετοχών για την απόκτηση του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΟ Α.Ε. και την από 19.07.2016 Τροποποιητική Σύμβαση που κυρώθηκαν με το Ν. 4422/2016, η αγοραπωλησία των Πωλούμενων Μετοχών τελεί υπό τον όρο πλήρωσης αναβλητικών αιρέσεων μεταξύ των οποίων είναι και η παράδοση του Ακινήτου ελεύθερου από κατοχή τρίτων στο σύνολό του.

Δεδομένου ότι, μετά την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για την «Εγκριση Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά Περιφέρειας Αττικής» (ΦΕΚ 35/ ΑΑΠ/1.03.2018), βαίνει προς ολοκλήρωση η διαδικασία για τη μεταβίβαση των μετοχών της Εταιρείας, σας ενημερώνουμε ότι η εγκατάσταση του Μητροπολιτικού Κοινωνικού Ιατρείου Ελληνικού, εντός του πρώην Αεροδρομίου Ελληνικού, οφείλει να εκκενωθεί και να παραδοθεί ελεύθερη προς χρήση το αργότερο έως τις 30/06/2018.

Ενόψει των ανωτέρω, παρακαλούμε για τις ενέργειές σας για την ομαλή και έγκαιρη ολοκλήρωση της μετεγκατάστασης εντός των ορίων του ανωτέρω χρονοδιαγράμματος και παραμένουμε στη διάθεσή σας προκειμένου να διευκρινιστούν οι λεπτομέρειες της εν λόγω διαδικασίας.

Σουλτάνα Ξυροπούλου
Πρόεδρος και Διευθύνουσα Σύμβουλος
ΕΛΛΗΝΙΚΟ Α.Ε.

Κοιν.:

1. Γραφείο Υπουργού Οικονομικών κ. Ευκλείδη Τσακαλώτου
2. Γραφείο Υπουργού Επικρατείας κ. Αλέκου Φλαμπουράρη
3. Γενικό Γραμματέα Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου, κ. Δημήτρη Παπαγιαννάκο
4. Γραφείο Συντονίστριας Έργου Αξιοποίησης του πρώην Αεροδρομίου Ελληνικού, κα. Θεοπίστης Πέρκα
5. Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας
6. Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Δημοσίου

Επιστολή έξωσης προς Μητροπολιτικό Κοινωνικό Ιατρείο Ελληνικού

Πηγή: <http://www.mkiellinikou.org>

Μεμονωμένοι κάτοικοι, συλλογικότητες και κινήματα εξέφρασαν την αντίθεσή τους σχετικά με τα προωθούμενα έργα. Διαμαρτυρήθηκαν για την προσχηματική, κλειστή διαβούλευση της έγκρισης του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης (ΣΟΑ) που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών του Αυγούστου του 2017 και σε διάρκεια 20 ημερών για τους πολίτες, οι οποίοι έπρεπε να διαβάσουν πολυάριθμες σελίδες κειμένων και να τις αξιολογήσουν (Κοινή Επιτροπή Αγώνα για το Ελληνικό, 2017). Επιπρόσθετα, δημιουργήθηκαν μεγάλες συγκρούσεις στο θέμα προστασίας των αρχαιοτήτων μεταξύ του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων και των υπευθύνων του έργου. Το θέμα έλαβε μεγάλη δημοσιότητα και έφτασε έως το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο & Συμβούλιο Μουσείων (ΚΑΣ). Τελικά, αποφασίστηκε η προστασία του αρχαιολογικού χώρου εντός της έκτασης του Ελληνικού.

Πρώην αεροδρόμιο στο Βερολίνο, το οποίο μετατράπηκε εξ' ολοκλήρου σε πάρκο

Πηγή:<http://www.amusingplanet.com>

Εργασία μαθητών 11^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αργυρούπολης σχετικά με το πάρκο του Ελληνικού
(Πηγή: <http://www.mkiellinikou.org>)

5. Επίλογος

Αδιαμφισβήτητα, το έργο στο Ελληνικό ως ένα έργο μητροπολιτικής εμβέλειας ενδέχεται να αποτελέσει τουριστικό πόλο έλξης διεθνούς φήμης και σημαντικό κέντρο οικονομικής ανάπτυξης και επιχειρηματικότητας. Το ερώτημα που τίθεται λοιπόν, είναι αν σε έργα τόσο μεγάλης κλίμακας όσο του Ελληνικού, είναι δυνατή η συνεργασία των κατοίκων με τους εμπλεκόμενους φορείς για τη λήψη αποφάσεων από κοινού. Η απάντηση είναι δύσκολο να δοθεί στα πλαίσια της συγκεκριμένης εργασίας, καθώς αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα, το οποίο αποτελείται από ένα πλέγμα επιμέρους δυσκολιών. Αντιμέτωποι με τις ατελείωτες γραφειοκρατικές διαδικασίες, την περίπλοκη νομοθεσία και την έλλειψη συμμετοχικής συνείδησης, η ουσιαστική συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων φαντάζει ουτοπική.

Το λειτουργικό κενό μεταξύ της κεντρικής διαχειριστικής αρχής και της κοινωνίας είναι σημαντικό, δημιουργώντας αντιθέσεις σε επίπεδο συμφερόντων και προτεραιοτήτων.

Είναι βέβαιο ότι χωρίς την ολοκληρωμένη ενημέρωση, την ανταλλαγή απόψεων, την κατάλληλη έρευνα για τις επιθυμίες των κατοίκων αλλά και την υγιή συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (πολιτεία, πολίτες και φορείς), η συμμετοχή των πολιτών στον σχεδιασμό θα παραμείνει επιφανειακή. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότητα των παραπάνω αλλά και τη δημιουργία συμμετοχικής συνείδησης είναι η κατάλληλη εκπαίδευση, από τα πρώτα κιόλας σχολικά έτη, η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου, καθώς και ο εποικοδομητικός δημόσιος διάλογος που θα περιέχει ανταλλαγή απόψεων όλων των κοινωνικών ομάδων. Αν ο κάθε Δήμος ξεχωριστά, από τον μικρότερο έως το μεγαλύτερο, θέσει σε εφαρμογή την επίλυση των παραπάνω και θέσει ως στόχο την εφαρμογή μια υγιούς συμμετοχικής διαδικασίας, μόνο τότε θα μπορεί να γίνεται λόγος για μια βιώσιμη ανάπτυξη σε εθνικό επίπεδο.

«Go and meet your people, live and stay with them, love them, work with them. Begin with what they have, plan and develop from what they know, and in the end, when the work is over, they will say: *We did it ourselves*»

Lau Tse, Κινέζος φιλόσοφος

6. Βιβλιογραφία

- **Στρατηγέα Α**, «Θεωρία και μέθοδοι στρατηγικού σχεδιασμού»
- Αθανασόπουλος Κ, Στρατηγέα Α, (2015) «Η Συμμετοχή του Κοινού στη Λήψη Αποφάσεων στο Νέο Θεσμικό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού και Περιβάλλοντος»
- **Μπαϊμπά – Ουάλλας Α, Σερράος Κ, Τσακιροπούλου Ε, Χατζοπούλου – Τσαλαβούτα Β**, (2005) «Μελέτη συστημάτων και επιπέδων σχεδιασμού σε χώρες της Ευρώπης», ΤΕΕ
- **Χριστοφιλόπουλος Δ.** (1987). “Συμμετοχή των πολιτών στον πολεοδομικό σχεδιασμό: μία κοινωνικοπολιτική προσέγγιση”, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών
- **Φαρασλής Ι.**, (2012, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας), «Η συμβολή των μεθόδων αναπαράστασης του χώρου στο σχεδιασμό του και στις συμμετοχικές διαδικασίες, με συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών και τηλεπισκόπηση»
- **Καβουλάκος Κ.** (2008), Προστασία και διεκδίκηση δημόσιων χώρων: Ένα κίνημα της πόλης στην Αθήνα του 21^{ου} αιώνα.
- **Arnstein Sherry R.**(1969) 'A Ladder Of Citizen Participation', Journal of the American Planning Association

Διαδίκτυο

- <http://www.tovima.gr>
- <https://thehellinikon.com>
- www.nou-pou.gr
- <http://www.elliniko-argyroupoli.gr/>
- <http://www.mkiellinikou.org>
- <http://www.amusingplanet.com>